

Handläggare
Henrik Nerlund
Telefon: 08-508 29 767

Till
Stadsbyggnadskontoret

Skeppsholmsviken 6 m.fl. vid Gröna Lund, Allmänna gränd, förslag till detaljplan

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Föreliggande förslag till detaljplan innebär att parkeringsytan inom fastigheten Skeppsholmsviken utvecklas till ett tivoliområde tillhörande närbelägna Gröna Lund. I korthet innebär detta att det mot Allmänna gränd och Falkenbergsgatan reses nya byggnader i 2-3 våningar, att marken underbyggs med lastfar och parkeringsplatser, en ny gångbro föreslås överspanna Allmänna gränd, fyra ospecificerade höga objekt upp till 60 meter tillåts inom området och att nya allmänt tillgängliga bryggor läggs ut längs vattnet så att en strandpromenad skapas från spårvägshallen till Djurgårdsfärjans tilläggningsplats.

Den aktuella platsen har tidigare varit bebyggd med tivolibebbyggelse, från 1923 till 1958 fanns det s.k. Nöjesfältet på platsen som en konkurrent till det äldre Gröna Lund. Före detta har platsen nyttjats som brädgård och som utställningsplats för 1897-års industriutställning. Längre bakåt i historien har platsen tillhört flottan och varit en del av Stockholms marinbas. På platsen kan således finnas lämningar efter skepp och skeppsbyggande. Fastigheten ingår i sin helhet inom den s.k. evenemangsparken inom Kungliga Nationalstadsparken.

Behov av en generalplan

Skönhetsrådet ser positivt på att parkeringsytan försvinner till förmån för en utvidgning av Gröna Lunds verksamhet. Rent principiellt innebär utvecklingen en betydligt bättre markanvändning och förutsättningar att stärka södra Djurgårdens kvaliteter ännu mer. Rådet anser att vissa av de föreslagna förändringarna kräver bearbetning för att nå upp till den klass som det framträdande läget kräver. Först och främst efterfrågar rådet en generalplan för tivolits markdisposition. Om den tillkommande delen redan från början får en landskapligt stark grundform kan

Gröna Lund adderas en grön attraktivitet som idag saknas i den i övrigt mycket hårdgjorda miljön. Inspiration kan med fördel hämtas från Tivoli i Köpenhamn där upplevelsen av området är betydligt större än åkattraktionerna. Rådet anser således att planbestämmelsen om tillåtelse för fyra uppstickande objekt bör utgå. De höga masterna är idag koncentrerade till nöjesfältets äldre del och rådet uppfattning är att detta bör kvarstå. Den nu tillkommande delen bör istället planeras för lägre attraktioner och med en parkkaraktär.

Nya byggnader

Den föreslagna nya bebyggelsefronten håller Djurgårdsskalan väl och anslaget att tillåta mer expressiv tivoliarkitektur mot Allmänna gränd medan Falkenbergsgatan ges en lugnare karaktär anser rådet vara riktig. I detaljerna behöver dock gestaltningen ges en mer övertygande form. Arkitekturen behöver utvecklas och får gärna ta sin utgångspunkt i tivoliarkitektur, men med anpassning till kulturmiljön.

Rådet diskuterade att inspiration till byggnadernas arkitektur skulle kunna tas ifrån numer rivna byggnader på södra Djurgården. Planen måste säkerställa att byggnaderna är öppna både mot nöjesfältet och de kringliggande gatorna, så att inga nya baksidor tillförs och att området uppfattas attraktivt även när nöjesfältet har stängt. En särskild fråga att belysa framöver är hur området ter sig vintertid.

Bro och bryggor

Skönhetsrådet diskuterade under sitt möte frågan om en bro över Allmänna gränd och flera farhågor lyftes, dels för hur siktlinjen från Djurgårdsvägen bryts och dels för hur eventuella ordningsproblem på bron påverkar miljön under. Rådet anser att brolösningen behöver bearbetas så att den både klarar av att vara slank och att utgöra ett tillräckligt skydd mot personer som kan tänkas kasta saker från den. Att dessutom få bron att fungera i den kulturhistoriskt känsliga miljön är en utmanande gestaltungsuppgift. Rådet diskuterade vidare frågan om Djurgårdsfärjans terminalbyggnad och hur den skymmer sikten mot vattnet. Eftersom byggnaden lyfts in i planförslaget önskar rådet att frågan utreds om den kunde flyttas åt norr, så att det föreslagna torget kan förläggas i Allmänna gränds axel.

Rådet välkomnar strandpromenaden och anser att allmänhetens tillgång till vattenkontakt är en viktig princip vid varje ny detaljplan

vid stadens kajer och stränder. För att den ska bli tillräckligt attraktiv behöver den ges en mindre strikt form än i förslaget, med tydliga platser för allmänheten att slå sig ned på. Eventuellt skulle området mellan nöjesfältet och bryggan kunna utökas och beredas plats för vattenburna attraktioner.

Rådets ställningstagande

Skönhetsrådet välkomnar planarbetets intentioner att utveckla en parkeringsplats till ytterligare yta för nöjesfältet. Skönhetsrådet tillstyrker detaljplaneförslaget med erinran om behovet av en generalplan, byggnadernas karaktär, bearbetning av bron och bryggan samt att de höga objekten utgår och samlas i den äldre delen av Gröna Lund.

Anmälde ledamot F von Feilitzen särskilt yttrande enligt bilaga.

Stockholm som ovan

RÅDET TILL SKYDD FÖR STOCKHOLMS SKÖNHET

Anders Bodin
Ordförande

Henrik Nerlund
Sekreterare

Bilaga till yttrande SR Dnr SR-03.02-0382-2017

Anmälde ledamot F von Feilitzen särskilt yttrande enligt följande:
”Norr om planområdet går promenadvägen längs vattnet, söder därom bör en strandpromenad även i framtiden vara omöjlig. Den planerade gångbryggan, med sina sittgradänger, innebär därför en omväg, men den skulle naturligtvis erbjuda en mycket trevlig vattenkontakt (”Startsträckan” utefter spårvägshallen är dock mindre tilltalande.).

Fördelarna med den flytande bryggan uppvägs emellertid inte av de nackdelar den skulle innebära för Gröna Lunds nya område. Den skulle omöjliggöra attraktiva vattenanknutna verksamheter, något som Gröna Lund saknar. Miljön längs stranden/kajen bör dessutom ges en högklassig utformning – även sedd utifrån vattnet, vilket skulle försvåras av en flytbrygga 10 meter utanför. Bryggan bör därför utgå ur plankartan.

I stället för pastischartade nybyggnader längs Falkenbergsgatan och Allmänna Gränd skulle man på ett intressant sätt kunna rekonstruera rivna småskaliga Stockholmshus. Två byggnader med hemortsätt på platsen är de tvåvåningshus med takkupor vid Falkenbergsgatans södra del, vilka syns på foton sid. 14 och 22 i ’Skeppholmsviken kulturmiljöutredning och konsekvensbeskrivning 2017-10-30’.”